

MAPIRANJE ENERGETSKIH POTENCIJALA HRVATSKIH OTOKA

OTOK SILBA
2022.

POKRETANJE ENERGETSKE TRANZICIJE NA ZADARSKIM OTOCIMA

*Projekt "Pokretanje energetske tranzicije na zadarskim otocima" sufinanciran je sredstvima
Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske Unije.*

Silba, prosinac 2022.

**POKRETANJE ENERGETSKE TRANZICIJE
NA ZADARSKIM OTOCIMA**

1. UVOD - ANALIZA LOKACIJE	2
1.1. Opći podaci	2
1.2. Socio-demografska struktura	3
1.3. Ekonomska struktura	4
2.1. Cilj istraživanja, identifikacija sudionika, instrument i postupak	5
3. REZULTATI ISTRAŽIVANJA	5
3.1. Sociodemografska obilježja	6
3.2. Svijest i znanje	6
3.3. Energetika	7
3.4. Energetska učinkovitost u zgradarstvu	9
3.5. E-mobilnost	9
3.6. Mikro mreže s pohranom energije	10
3.7. Gospodarenje otpadom	10
3.8. Vodoopskrba i odvodnja otpadnih voda	11
4. ZAKLJUČAK	12

POKRETANJE ENERGETSKE TRANZICIJE
NA ZADARSKIM OTOCIMA

1. UVOD - ANALIZA LOKACIJE

1.1. Opći podaci

Silba je otok u Jadranskom moru, na hrvatskom dijelu Jadrana. Najsjeverniji je dalmatinski otok te se zbog toga naziva "vratima Dalmacije". Pruža se u pravcu sjever-sjeverozapad-jug-jugoistok. Na najužem dijelu otoka, negdje na polovici, širok je samo 700 metara. Ima oblik bata, kojem je šira strana na sjeveru. Jedino administrativno naselje na otoku je mjesto Silba, no postoji naselje Papranica koje nije službeno registrirano niti priključeno na elektroenergetsku mrežu, a u kojem je izgrađeno nešto više od desetak kuća. Površina otoka Silbe je 14,27 km², a duljina obalne linije je 26,239 kilometara.

Otok Silba dio je sjevernodalmatinskih otoka unutar zadarske skupine, odnosno dio silbenske podskupine u kojoj pripadaju otoci Olib, Silba i Premuda. Jedan je od šezdesetak naseljenih hrvatskih otoka i sastavni je dio Grada Zadra od 1993. godine. U prošlosti je otok administrativno pripadao Općini Silba koja je obuhvaćala otoke i istoimena naselja Olib i Premuda te otočiće Zmorašnji, Srednji i Južni greben te grebena Hrid i Školjić.

Površinom 14,27 km² ovaj otok je 29. po veličini među hrvatskim otocima i samim time se svrstava u male jadranske otoke. Od Grada Zadra udaljen je 52,3 km, tj. 28 nautičkih milja te je najsjeverniji i najudaljeniji otok zadarske skupine.

Što se tiče vodoopskrbe u prošlosti su se stanovnici otoka koristili otočnim vodnim resursima kojih je bilo nekoliko, a najpoznatiji je Zdenac koji se nalazi na južnoj strani otoka čija se bočata voda koristila za napajanje blaga. Stanovništvo danas koristi tzv. gusterne, koje se tijekom ljetnih mjeseci nadopunjuju sa vodom koji dovozi brod vodonosac te se onda dalje, sukladno potrebama stanovnika, raspoređuje po otoku.

Prema prostornom planu Zadarske županije iz 2002. godine predviđena je vodoopskrba Silbe cjevovodima, ali u novije vrijeme sve se više raspravlja o ekološki prihvatljivijim izvorima vodoopskrbe kao što je desalinizacija bočate ili morske vode zbog toga što je takav model opskrbe vodom također i financijski prihvatljiviji od izgradnje podvodne vodovodne mreže.

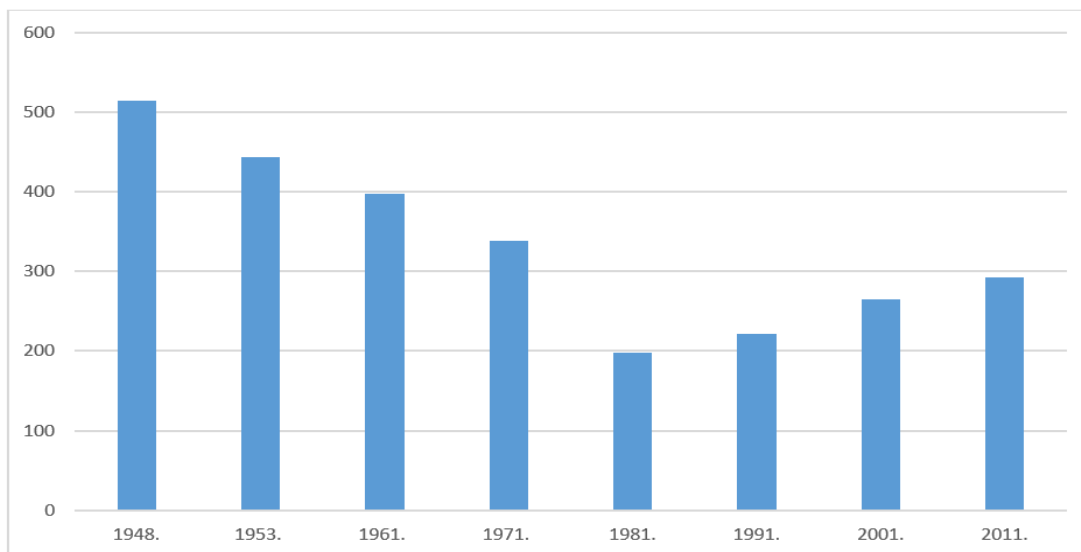
POKRETANJE ENERGETSKE TRANZICIJE NA ZADARSKIM OTOCIMA

Gospodarenje otpadom jedan je od problema koji muči ovaj mali naseljeni otok jer na otoku nema legalnih odlagališta otpada. Trenutno se otpad odvozi u velike kontejnere iza nekadašnjeg hotela Apatin, izgrađenog 1954. godine, koji je danas u derutnom stanju dok se građevinski otpad odvozi u uvalu Dragu. Problem sa hotelom Apatin je taj što nije u vlasništvu otoka, već Republike Srbije. Građevinu se zakonski ne može uređivati niti rušiti. Nekoliko puta godišnje, većinom u turističkoj sezoni, taj se otpad odvozi teretnim brodom gradske tvrtke Čistoća Zadar d.o.o., no to nije adekvatno rješenje za otok koji mnogi turisti posjećuju upravo zbog njegovih ekoloških karakteristika.

1.2. Socio-demografska struktura

Prema geografskoj, ali i demografskoj tipologiji hrvatskih otoka, Silba je mali otok. Prema zadnjem popisu stanovništva iz 2021. godine, na otoku živi 344 stanovnika, od čega je 186 muškaraca i 156 žena. Mlađih od trideset je samo 16,3%, 42,8% stanovnika se nalazi u dobi između 30 i 50 godina, dok je 40,0% stanovnika u dobi iznad 50 godina.

Graf 1. Kretanje broja stanovnika na Silbi od 1948. – 2011.

POKRETANJE ENERGETSKE TRANZICIJE NA ZADARSKIM OTOCIMA

Iz grafa je vidljivo kako dugotrajni negativni demografski procesi kojima je zahvaćena većina hrvatskih otoka nisu zaobišli ni Silbu. Otkad je povijesti mjerenja stanovnika na otoku (1857. godina) Silba bilježi konstantnu depopulaciju pa je već do 1910. godine kada je izgubila 40,4% stanovništva, a od 1910. – 1948. godine još gotovo polovinu stanovništva, čak 44,7%.

Mnogi smatraju da je za to kriv Rapalski ugovor kada Zadar pripada Italiji i samim time se to odrazilo negativno na društveno – gospodarski razvoj otoka jer je Silba ostala pod tadašnjom Kraljevinom SHS. Postepen rast stanovništva od 1981. – 2011. godine treba se uzeti sa rezervom zbog činjenice da je većina prijavljenih to napravila samo zbog raznih povlastica (besplatne otočke karte) ili poreznih olakšica.

1.3. Ekonomska struktura

Zahvaljujući svom geografskom položaju i povijesnom razvoju koje nadopunjuje jedinstvena kultura i krajobraz Silba je oduvijek bila zanimljiva raznim posjetiteljima, turistima ali i pomorcima i zbog toga predstavlja područje raznolike turističke ponude.

Intenzivniji turistički razvoj dogodio se krajem šezdesetih godina prošlog stoljeća, kada počinje tzv. zlatno doba hrvatskog turizma. Ovo razdoblje je karakterizirano boljom povezanošću s kopnom, uvođenjem električne energije na otok, izgradnjom lokalnih putova i smještajnih kapaciteta. Povećanjem smještajnih kapaciteta povećavao se i turistički promet, broj posjetitelja i noćenja. Silba je privlačila brojne turiste sa svojim pješčanim plažama, šumskim površinama i zanimljivom arhitekturom starih kapetanskih kuća.

Danas se na otoku, za razliku od prošlog stoljeća kada se na otoku nalazilo tri odmorišta i jedan hotel, nalaze isključivo privatni smještajni kapaciteti. Prema podacima Turističke zajednice otoka Silbe trenutno na otoku posluje oko 100 privatnih iznajmljivača i 600 ležajeva.

POKRETANJE ENERGETSKE TRANZICIJE
NA ZADARSKIM OTOCIMA

2. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

2.1. Cilj istraživanja, identifikacija sudionika, instrument i postupak

Cilj ovog istraživanja bio je mapirati energetske potencijal otoka Silbe. S obzirom na predmet istraživanja, odabrana je metoda upitnika te su podaci prikupljeni putem interneta uz pomoć forme na stranici Cognito Forms.

Cilj upitnika bio je mapirati i dobiti uvid u energetske potencijal otoka Silbe kako bi se prikupili podaci i znanje za kvalitetniju izradu projekata, otkrivanje energetske potreba na otocima te unaprijedio razvoj samog otoka.

Upitniku je pristupilo 67 sudionika koji žive ili su u vlasništvu nekretnine na otoku Silbi.

Sudionici su raspoređeni u ključne kategorije koje su identificirane prilikom pripreme istraživanja. Riječ je o kategorijama različitih značajnih društvenih aktera za svakodnevni život na otoku Korčuli. Kategorije su redom: a) fizičke osobe (privatni građani) b) tvrtke c) obrti d) OPG-ovi e) zadruge te f) udruge i neprofitne organizacije.

Podaci su prikupljeni od ožujka do kraja rujna 2022. godine.

Upitnik je sadržavao 84 pitanja (većinom zatvorenih). Glavne kategorije koje se istraživane, a koje su sačinjavale upitnik, su: a) Socio-demografska obilježja b) Svijest i znanje c) Energetika te d) Dodatak. Potkategorije Energetike su: a) Fotonaponske elektrane b) Energetska učinkovitost u zgradarstvu c) E-mobilnost d) Mikro mreže s pohranom energije e) Gospodarenje otpadom te f) Vodoopskrba i odvodnja otpadnih voda.

Poveznica na upitnik bila je dostupna korisnicima Interneta koji su putem kanala društvenih mreža pozivani na ispunjavanje. Također, potencijalni sudionici pozivani su na ispunjavanje putem raznih objava na portalima te newsletter-ima. Upitnik je bio anonimna te sudionici nisu bili obvezni dati osobne podatke. U zadnjem dijelu upitnika, bilo je omogućeno dobrovoljno ostavljanje osobnih podataka svakog sudionika u slučaju da su htjeli biti uključeni u bazu podataka energetske potencijala otoka.

POKRETANJE ENERGETSKE TRANZICIJE
NA ZADARSKIM OTOCIMA

3. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

3.1. Sociodemografska obilježja

Ispunjavanju upitnika pristupilo je ukupno 67 sudionika koji su odabrali otok Silbu kao otok na kojem žive ili posjeduju nekretninu. Od ukupnog broja sudionika, njih 30 (44,78%) bili su muškarci, a njih 37 (55,22%) žene. Većina sudionika nalazi se u dobi između 41 i 50 godina 29,85%, zatim u dobi iznad 70 godina 23,88%, u dobi između 61 i 70 16,43%, u dobi između 51 i 60 njih 14,93% u dobi između 21 i 30 godina 5,97%, u dobi između 31 i 40 godina 5,97 % te u dobi do 20 godina 1,49%.

Obrazovna struktura sudionika sačinjena je od većinom visoko obrazovanih osoba (44 sudionika ili 65,67% je završilo fakultet), srednju školu završilo je njih 13 (19,40%), višu školu završilo je njih 9 (13,43%) dok je osnovnu školu završila jedna osoba (1,49%). Većina sudionika (njih 30 odnosno 44,78%) smatra da je njihovo imovinsko stanje poput većine drugih. Zanimljivo je napomenuti da 26 sudionika (38,80%) smatra da ima nešto bolje imovinsko stanje od većine drugih, dok 8 sudionika (11,94%) smatraju da imaju puno bolje imovinsko stanje od većine drugih. Lošije imovinsko stanje od većine drugih, prema vlastitoj procjeni, ima 3 sudionika (4,48%). Od ukupnog broja sudionika (N=123), njih 43 (64,18%) je zaposleno ili samozaposleno, 21 (31,34%) ih se svrstalo u kategoriju Ostalo (mirovina, kućanice i slično), 1 (1,49%) je nezaposleno, a dvoje (2,96%) su studenti.

22 sudionika (32,84%) u nekretninu dolazi ljeti, 16 sudionika (23,88%) izjasnilo se kao stanovnik otoka, odnosno da u nekretnini žive cijele godine, 10 (14,93%) u nekretnini provodi u prosjeku 6 mjeseci godišnje, osmero (11,94%) u nekretnini provodi skoro svaki vikend.

Upitnik je ispunilo 63 sudionika (94,03%) koji su se svrstali u kategoriju fizičkih osoba, dvoje ih se svrstalo u ostalo (2,96%), jedan (1,44%) je predstavnik obrta i jedan (1,44%) predstavnik neprofitne organizacije.

POKRETANJE ENERGETSKE TRANZICIJE NA ZADARSKIM OTOCIMA

Ključni pronalasci:

- 67 sudionika; veći broj osoba ženskog spola
- Većina sudionika u dobi između 41 i 50 godina
- Većinom visoko obrazovane osobe
- Većina imovinskog stanja poput većine drugih
- Većina zaposlena ili samozaposlena
- Većinom fizičke osobe

3.2. Svijest i znanje

Većina sudionika, njih 46 odnosno 68,66%, nije aktivan član niti jedne udruge. S druge strane, 19 sudionika (28,36%) su članovi neke udruge dok dva sudionika (2,96%) nisu odgovorila na predmetno pitanje. Upitani da ocjene (na skali od 1 do 5) svoje znanje o energetici na otocima, 31 sudionika (46,27%) izjavilo je da ima prosječno znanje, 23 sudionika (34,33%) uglavnom nema znanja, dok ih 13 (19,40%) smatra da imaju nadprosječno znanje o toj temi.

59 sudionika (88,06%) izjasnilo se kako je osjetilo poskupljenje energenata, njih pet (7,46%) ne zna reći je li ga osjetilo, dok njih troje (4,48%) nije osjetilo poskupljenje.

Većina sudionika (njih 41 ili 61,19%) spremna je na ulaganje vlastitih financijskih sredstava u vlastite projekte u području energetike. U trenutku ispunjavanja ankete, njih 24 (35,82%) nije moglo procijeniti jesu li spremni, dok ih je dvoje (2,96%) izjavilo da nije spremno na ulaganje vlastitih financijskih sredstava.

Na pitanje "Znate li koje oblike kreditiranja ili sufinanciranja možete koristiti u svrhu implementacije obnovljivih izvora energije" 62 (92,54%) odgovorilo je da ne zna, dok je petero (7,46%) odgovorilo da zna. 64 sudionika (95,52%) odgovorilo je da trenutno ne radi na projektu obnovljivih izvora energije, jedan sudionik (1,49%) trenutno radi na takvom projektu, a dva sudionika (2,96%) nisu odgovorila na pitanje.

POKRETANJE ENERGETSKE TRANZICIJE NA ZADARSKIM OTOCIMA

Ključni pronalasci:

- Većina sudionika nije aktivan član neke udruge
- 46% svoje je znanje o energetici ocijenilo prosječnim, 34% smatra da je njihovo znanje ispod prosjeka, dok 19,40% smatra da ima natprosječno znanje
- Većina sudionika osjetila je poskupljenje energenata
- Većina sudionika spremna je ulagati vlastita financijska sredstva u vlastite projekte, a oko 35% ne može procijeniti jesu li spremni na ulaganje
- Većina sudionika ne zna koje oblike kreditiranja ili sufinanciranja može koristiti u svrhu implementacije obnovljivih izvora energije
- Većina nije uključena u neki projekt na području energetike

3.3. Energetika

Na pitanje "Jeste li zadovoljni stanjem elektroenergetske mreže na otoku?" 28 sudionika (41,79%) je zadovoljno stanjem, 21 sudionik (31,34%) odgovorio je da nije zadovoljan, 17 sudionika (25,37%) ne može procijeniti, dok jedan sudionik (1,49%) nije odgovorio na pitanje.

Na pitanje "postoje li fotonaponske elektrane na građevinama u vašem vlasništvu ili suvlasništvu?" njih 64 (95,52%) odgovorilo je negativno, dva sudionika (2,96%) odgovorila su da postoje, dok jedan sudionik (1,49%) nije odgovorio na pitanje. Na pitanje "Ako nemate fotonaponskih elektrana planirate li ih postaviti u kraćem vremenu, u sljedećih 12 mjeseci?" 36 sudionika (53,73%) odgovorilo je "možda", 15 sudionika (22,39%) odgovorilo je da ne planira, 10 sudionika (14,93%) odgovorilo je da planira dok šest sudionika (8,96%) nije odgovorilo na pitanje.

Na pitanje "Posjedujete li građevine na koje biste mogli postaviti fotonaponske elektrane?" 57 sudionika (85,07%) odgovorilo je da posjeduje, a 10 sudionika (14,93%) odgovorilo je da ne posjeduje. Na pitanje "Želite li postaviti fotonaponske elektrane na njihove krovove?" 50 sudionika (74,63%) odgovorilo je da želi, šest sudionika (8,96%) odgovorilo je da ne želi, dok 11 sudionika (16,42%) nije odgovorilo na pitanje. Na pitanje "Što biste od navedenog izabrali prilikom izrade vlastitog projekta?" 21 sudionik (31,34%) odgovorio je da ne zna, 20 sudionika (29,85%) da bi prodavalo energiju u mrežu (bez baterije), 13 sudionika (19,40%) da bi postavilo autonomni sustav s baterijom, dok 13 sudionika (19,40%) nije odgovorilo na pitanje.

POKRETANJE ENERGETSKE TRANZICIJE NA ZADARSKIM OTOCIMA

Na pitanje "Imate li dovoljno financijskih sredstava za realizaciju postavljanja fotonaponskih elektrana?" 46 sudionika (68,66%) odgovorilo je da nema, 14 sudionika (20,90%) nije odgovorilo na pitanje, dok je sedam ispitanika (10,45%) odgovorilo da ima dovoljno sredstava.

Na pitanje "Jeste li zainteresirani za prijavu na natječaj za sufinanciranje?" 51 sudionik (76,12%) odgovorio je da je zainteresiran, 13 sudionika (19,40%) nije odgovorilo na pitanje, a tri sudionika (4,48%) odgovorila su da nisu zainteresirani. Na pitanje "Imate li vlastite kapacitete, ljudstvo, financije i znanje za prikupljanje projektne dokumentacije?" 44 sudionika (65,67%) odgovorilo je da nema, 10 sudionika (14,93%) odgovorilo je da ima, a 13 sudionika (19,40%) nije odgovorilo na pitanje. Na pitanje "Jeste li zainteresirani za zajednički projekt u suradnji s partnerima za realizaciju fotonaponskih elektrana na krovove zgrada u vašem vlasništvu?" 52 sudionika (77,61%) odgovorila su da su zainteresirani, osam sudionika (11,94%) odgovorilo je da nije zainteresirano, dok sedam sudionika (10,45%) nije odgovorilo na pitanje.

Na pitanje "Koliko ste upoznati s ESCO modelom usluga na tržištu energije?" 55 sudionika (82,09%) odgovorilo je da ne zna ništa o ESCO modelu, dok je 12 sudionika (17,91%) odgovorilo da zna samo osnove.

Ključni pronalasci:

- Većina sudionika zadovoljna je stanjem elektroenergetske mreže na otoku, 31% nije zadovoljno, a 25% ne može procijeniti
- Većina ne posjeduje fotonaponske elektrane na građevinama
- Većina posjeduje građevine na koje bi se mogle postaviti elektrane te većina ima želju za postavljanje
- Većina smatra da nema dovoljno financijskih sredstava za realizaciju postavljanja
- Većina je zainteresirana za prijavu na projekte sufinanciranja, no nemaju dovoljno vlastitih kapaciteta za prikupljanje dokumentacije
- Većina sudionika zainteresirana je za zajednički projekt sa partnerima
- Većina sudionika nije upoznata s ESCO modelom usluga na tržištu električne energije

ESCO je skraćena od Energy Service Company i predstavlja naziv za model usluga na tržištu energije. ESCO model predstavlja energetska rješenja i u svijetu je prepoznatljiv kao naziv za poduzeće koje planira, provodi i financira projekte iz područja energetske učinkovitosti. Cilj svakog projekta je smanjenje troška za energiju i održavanje ugradnjom nove učinkovitije opreme i optimiziranjem energetskih sustava, čime se osigurava otplata investicije krozostvarene uštede u razdoblju od nekoliko godina koje mogu iznositi i više od 50%, ovisno o vrsti korisnika i projektu.

POKRETANJE ENERGETSKE TRANZICIJE NA ZADARSKIM OTOCIMA

3.4. Energetska učinkovitost u zgradarstvu

Na pitanje "Je li na građevini u vašem vlasništvu/suvlasništvu obavljena potpuna ili djelomična energetska obnova?" 52 sudionika (77,61%) odgovorila su da nije, 14 sudionika (20,90%) odgovorilo je da je obavljena energetska obnova, dok jedan sudionik (1,49%) nije odgovorio na pitanje. Na pitanje "Imate li dovoljno vlastitih financijskih sredstava za realizaciju mjera energetske uštede?" 55 sudionika (82,09%) odgovorilo je da nema, 10 sudionika (14,93%) odgovorilo je da ima, dok dva sudionika (2,99%) nije odgovorilo na pitanje.

Na pitanje "Jeste li zainteresirani za prijavu na natječaj za sufinanciranje?" 58 sudionika (86,57%) odgovorilo je da je zainteresirano, dok je 9 sudionika (13,43%) odgovorilo da nije zainteresirano. Na pitanje "Jeste li zainteresirani za zajednički projekt (sa partnerima) za realizaciju mjera energetske uštede na građevinama u Vašem vlasništvu?" 52 sudionika (77,61%) odgovorila su da su zainteresirani, 13 sudionika (19,40%) odgovorila su da nisu zainteresirani, dok dva sudionika (2,99%) nisu odgovorila na pitanje.

Ključni pronalasci:

- Većina sudionika nije provela energetska obnovu
- Većina želi uvesti mjere energetske uštede, ali nemaju dovoljno financijskih sredstava
- Većina je zainteresirana za prijavu na sufinanciranje, ali nemaju dovoljno vlastitih kapaciteta
- Većina je zainteresirana za zajedničke projekte sa partnerima

3.5. E-mobilnost

Naselje Silba na otoku Silbi proglašeno je pješačkom zonom, što znači da je zabranjeno prometovanje motornim vozilima, no poneki ispitanici posjeduju motorna vozila za koja su ishodovali posebne dozvole. Prometovanje biciklima i drugim prijevoznim sredstvima koja nisu na motorni pogon dozvoljeno je van turističke sezone.

Stoga ne čudi da 60 sudionika (89,55%) ne posjeduje vlastito prijevozno sredstvo, dok ih sedam (10,45%) posjeduje. Traktor kao prijevozno sredstvo posjeduju četiri sudionika (5,97%), električni romobil posjeduju četiri sudionika (5,97%), četiri sudionika posjeduju bicikl (5,97%),

POKRETANJE ENERGETSKE TRANZICIJE NA ZADARSKIM OTOCIMA

bicikl na struju posjeduje jedan ispitanik (1,46%), drugo električno vozilo posjeduje jedan ispitanik (1,46%), dok viličar posjeduje jedan ispitanik (1,46%).

Ključni pronalasci:

- Većina sudionika ne posjeduje vlastito prijevozno sredstvo
- Većina nije zainteresirana za kupnju novog električnog vozila

3.6. Mikro mreže s pohranom energije

59 sudionika (88,06%) ne posjeduje nekretninu koja nema pristup elektroenergetskoj mreži, šest sudionika (8,96%) posjeduje takvu nekretninu, dok dva sudionika (2,99%) nisu odgovorila na pitanje.

Ključni pronalasci:

- Većina sudionika ne posjeduje nekretninu koja nema pristup elektroenergetskoj mreži
- Malo manje od 50% sudionika koji posjeduju takvu nekretninu razmišlja o priključenju na elektroenergetsku mrežu, dok malo više od 50% razmišlja o vlasitom sustavu mikromreže s pohranom energije

3.7. Gospodarenje otpadom

Na pitanje „Imate li mogućnost, u Vašem mjestu stanovanja, odvajanja i sortiranja otpada?“, 40 sudionika (59,7%) izjavilo je da ima djelomičnu mogućnost, 18 sudionika (27,87%) odgovorilo je da ima mogućnost, sedam sudionika (10,45%) odgovorilo je da nema mogućnost, dok dva sudionika (2,99%) nisu odgovorila na pitanje

Zadovoljstvo trenutnim sistemom odvajanja otpada iskazalo je 28 sudionika (41,79% - od kojih je samo 1,49% u potpunosti zadovoljno), dok je njih 27 odnosno 40,3% iskazalo nezadovoljstvo (od kojih njih 17 ili 25,37% uopće nije zadovoljno). Neopredijeljeno je bilo 12 sudionika (17,9%). Redovno odvajanje otpada na primjereno mjesto i na primjeren način provodilo je 56 sudionika (83,58%), dok je njih 7 (8,96%) to radilo povremeno. pet sudionika (7,46%) nije odgovorilo na pitanje.

POKRETANJE ENERGETSKE TRANZICIJE NA ZADARSKIM OTOCIMA

Na pitanje „Želite li da se u Vašem mjestu stanovanja omogući primjereno odvajanje otpada u svrhu recikliranja?“ 66 sudionika odgovorilo je pozitivno (98,5%), dok je jedan sudionik odgovorio negativno (1,46%).

Ključni pronalasci:

- Sudionici su podjednako (ne)zadovoljni sustavom odvajanja otpada, dok je neopredjeljeno otprilike 18%
- 83% redovno odvaja otpad, a 8% povremeno

3.8. Vodoopskrba i odvodnja otpadnih voda

Većina sudionika, njih 40 (59,7%), za vodoopskrbu kućanstva koristi vlastitu vodospremu koja se puni isključivo kišnicom. 18 sudionika (26,87%) koristi vlastitu vodospremu uz povremeno punjenje iz mjesne vodospreme/ s vodonosca, dok osam sudionika (11,94%) koristi vlastitu vodospremu uz redovito punjenje iz mjesne vodospreme / s vodonosca.

Najveći broj sudionika, njih 17 (25,37%) ima vodospremu veličine između 21 i 30 m³, njih 11 (16,42%) ima vodospremu veličine do 20 m³, njih 10 (14,93%) veličine između 31 i 40 m³, njih pet (7,46%) između 41 i 50 m³, dok 11 sudionika ima vodospremu (ili više njih) u koje može pohraniti više od 50 m³ vode.

23 sudionika (34,33%) odgovorila su da mjesečno u prosjeku troše između 3 i 6 m³ vode, jednako tako su 23 sudionika (34,33%) odgovorila da u prosjeku mjesečno troše više od 6 m³ vode, 18 sudionika (26,87%) odgovorilo je da u prosjeku troše do 3 m³ vode u prosjeku, a tri sudionika (4,48%) nisu odgovorila na pitanje. 62 sudionika (92,54%) odgovorila su da redovno zatvaraju slavinu u trenutku kad teče bez potrebe, recimo dok peru zube, četiri sudionika kazala su da povremeno zatvaraju slavinu 5,97%, dok samo jedan sudionik (1,46%) nikada ne zatvara slavinu dok teče bez potrebe. 66 sudionika (98,54%) smatra da je voda resurs koji je potrebno čuvati, a samo jedan sudionik (1,46%) smatra da voda nije resurs koji je potrebno čuvati.

Kao način odvodnje otpadnih voda u kućanstvu 41 sudionik (61,19%) koristi polupropusnu crnu jamu uz ispuštanje u okoliš, 15 sudionika (22,39%) koristi nepropusnu crnu jamu s ispuštanjem u okoliš, 8 sudionika (11,94%) koristi nepropusnu septičku jamu s biološkim pročišćivačem, dva sudionika (2,99%) odgovorila su “nešto drugo”, dok jedan sudionik (1,46%) nije odgovorio na pitanje.

POKRETANJE ENERGETSKE TRANZICIJE NA ZADARSKIM OTOCIMA

Na pitanje koliko često imaju potrebu za pražnjenjem crne jame 25 sudionika (37,31%) odgovorilo je da uopće nema potrebu za pražnjenjem crne jame, 23 sudionika (34,39%) nisu odgovorila, devet sudionika (13,43%) odgovorilo je da crnu jamu ima potrebu prazniti jednom godišnje, pet sudionika (7,46%) odgovorilo je da crnu jamu mora prazniti nekoliko puta godišnje, dok je pet sudionika (7,46%) odgovorilo da imaju potrebu prazniti crnu jamu jednom u više godina.

18 sudionika (26,87%) koristi biološka sredstva za čišćenje u kućanstvu, 17 sudionika (25,37%) koristi klasična sredstva, 30 sudionika (44,78%) koristi obje vrste sredstava za čišćenje, dok dva sudionika (2,99%) nisu odgovorila na pitanje. 59 sudionika (88,06%) ne baca opasni otpad u odvodnju (štapići za uši, higijenski ulošci i sl.), 5 sudionika (7,46%) baca ih rijetko, jedan sudionik (1,46%) povremeno, jedan sudionik (1,46%) svakodnevno, dok jedan sudionik (1,46%) nije odgovorio na pitanje.

Ključni pronalasci:

- Većina sudionika, otprilike 40 %, za vodoopskrbu kućanstva koristi vodospremu koja se puni isključivo kišnicom, otprilike 27% koristi vodospremu koju puni povremeno, a otprilike 12% koristi vodospremu koju redovito puni vodom iz mjesne vodospreme ili s vodonosca
- Jednak broj sudionika (34,33%) procjenjuje da na mjesečnoj bazi u kućanstvu koristi između 3m³ i 6m³ odnosno više od 6m³
- Gotovo svi sudionici smatraju da je voda resurs koji treba štedjeti te većina svakodnevno zatvara vodu dok nepotrebno curi prilikom korištenja slavine
- Većina koristi polupropusne septičke jame uz ispuštanje u okoliš kao način odvodnje otpadnih voda, oko 23% koristi nepropusnu jamu s ispuštanjem u okoliš, oko 12% koristi nepropusnu jamu s biološkim pročišćivačem
- Najveći broj sudionika nema potrebe za pražnjenjem crne jame, oko 34% nije odgovorilo, oko 13% prazni je jednom godišnje, a oko 8% nekoliko puta godišnje, jednako kao i 8% sudionika koje ju prazni jednom u više godina
- Većina ne baca opasni otpad u odvodnju

POKRETANJE ENERGETSKE TRANZICIJE NA ZADARSKIM OTOCIMA

4. ZAKLJUČAK

Ovim istraživanjem mapirao se energetska potencijal otoka Silbe. Osim podataka koji su prikupljeni putem upitnika (prikazani u izvještaju), sudionici su dobrovoljno upisali osobne podatke kako bi bili uključeni u bazu energetske potencijala koja se može koristiti za buduće projekte vezane uz energetska tranziciju.

Većina sudionika istraživanja spremna je ulagati vlastita financijska sredstva u vlastite projekte, a oko 35% ih ne može procijeniti jesu li spremni na ulaganje.

Većina sudionika ne posjeduje fotonaponske elektrane na građevinama, ali posjeduje građevine na koje bi se fotonaponske elektrane mogle postaviti te planira njihovo postavljanje u bližoj budućnosti. Većina ne zna ništa o ESCO modelu, ali se žele u potpunosti informirati o tom modelu.

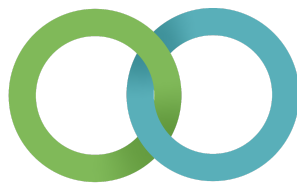
Većina sudionika posjeduje građevinu na kojima nije provedena energetska obnova te imaju želju za provođenjem mjera energetske uštede.

Većina ima mogućnost odvajanja i sortiranja otpada u mjestima stanovanja, no njih oko 40% je nezadovoljno, a samo oko 24% zadovoljno trenutnim sistemom odvajanja otpada.

Zajedničko svim sudionicima koji su izrazili želju za nekim od oblika energetske tranzicije je da smatraju kako nemaju dovoljno financijskih sredstava za realizaciju projekata. Većina je zainteresirana za prijavu na projekte sufinanciranja, no nemaju dovoljno vlastitih kapaciteta (ljudstvo, financije, znanje) za prikupljanje dokumentacije. Većina sudionika zainteresirana je za zajednički projekt sa partnerima. Kako bi se energetska tranzicija provela što efikasnije i uspješnije, potrebno je obratiti pozornost i poduzeti korake u skladu sa pronalascima ovog istraživanja. Stanovnici Silbe imaju želju i volju za energetska tranzicijom, no potrebna im je pomoć u pokretanju te suradnje kroz provedbu promjena.

Projektom "Pokretanje energetske tranzicije na zadarskim otocima" čine se prvi koraci ka osvještavanju i informiranju stanovništva naseljenih zadarskih otoka Iža i Silbe o potencijalima implementacije obnovljivih izvora energije u zajednicu.

**POKRETANJE ENERGETSKE TRANZICIJE
NA ZADARSKIM OTOCIMA**

Nositelj projekta

Društvo za zaštitu prirodne i kulturne baštine otoka Silbe "Samotvorac"

Partneri na projektu

Udruga mladih Tarabuži, Veli Iž i Pokret Otoka

Voditeljica projekta

Paula Bolfan

Vrijednost projekta

45,426.88 kuna

Cilj projekta

Osiguravanje ravnomjernog društveno-ekonomskog razvoja zadarskih otoka, jačajući kapacitete organizacija civilnog društva, umrežavanjem i transferom znanja dionicima, te poticanjem energetske tranzicije u skladu s ciljevima održivog razvoja civilnog društva na otocima.

Projekt "Pokretanje energetske tranzicije na zadarskim otocima" sufinanciran je sredstvima Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske Unije.

Silba, 15. prosinca 2022. godine

